

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1938.

Andra kammaren.

Nr 1.

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren till lagtima möte här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingslokalen.

Måndagen den 10 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av representanten för Göteborgs och Bohus län herr **Andersson** i Grimbo, såsom den ledamot, vilken bevisat de flesta riksdagar, med följande ord: Årade riksdagsledamöter! Då det enligt grundlagens bud tillkommer mig att nu taga till orda, beder jag att få hälsa Eder samtliga välkomna till årets riksdagsarbete.

Vi hava allt fortfarande att glädja oss åt högkonjunktur. Näringslivet arbetar under sådana förhållanden, att skatteköllorna flöda jämförelsevis rikligt. Statens affärsdrivande verk ge goda behållningar och en del indirekta skatter öka; detta allt bidrager till att det blir gott om medel i statskassan. Det kan därför tyckas som om man icke behövde så mycket bekymra sig för statsbudgeten. Men det är kanske vid sådana tillfällen som riksdagen bör mest giva akt på sig själv.

Jag hoppas, att regeringen tagit tillfället i akt att i möjligaste mån sanera statens affärsställning nu då detta låter sig göra. Jag förutsätter, att även riksdagens ledamöter ålägga sig en viss begränsning i sina krav på ökade utgifter. Skulle vi alla få våra speciella önskemål genomförda, utan att motsvarande begränsningar kunde vidtagas, är jag rädd för att budgeten skulle svälla ut i det oändliga.

Vi ha på senare tid fått en del provisoriska skattetillägg. Man hade väntat dessas indragning, men hittills ha vi fått behålla dem. Ja, det går väl an i högkonjunkturen. Men då tiderna en gång svänga — skatteköllorna minskas och övriga inkomster gå tillbaka, medan det inte går att tumma på de flesta utgifterna — huru blir det då?

Ja, jag har velat göra dessa erinringar nu i början av riksdagen. Det finns många medborgare, som befara, att skatterna kunna komma att belasta näringarna på ett i längden alltför kännbart sätt. Jag vill emellertid samtidigt framhålla, att det inte skulle göra saken bättre, utan tvärtom, om statsmakterna läte kommunerna bära bördor, som egentligen bära åvila staten.

Ute i världen ha händelser inträffat och inträffa, som vi i vår lugna vrå aldrig kunnat drömma om och som visa, att »den eviga freden» på jorden är långt borta. Under rådande förhållanden är det glädjande att kunna konstatera, att försvarsviljan i landet svängt om till det bättre.

Med önskan om Guds välsignelse över Konung och fosterland samt över riksdagen och dess arbete förklarar jag detta sammanträde öppnat.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra protokollet, till dess sekreterare hunnit utses, ävensom att kanslibiträden och vaktbetjäning blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagna; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 4 januari 1938.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen företagas, innan årets lagtima riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar A. Amné, S. Stendahl och C. Jonsson samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar K. Hildebrand, K. Magnusson och E. Eriksson.

Till justitiedepartementet hade insänts fullmakter för sju personer, vilka vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna framställdes icke någon anmärkning mot desamma.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de granskade fullmakterna skulle tillika med dessa överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

G. A. Eriksson.

Den i protokollet omförmälda förteckningen var av följande lydelse:

Förteckning å ledamöter av riksdagens andra kammare enligt fullmakter, granskade inför chefen för justitiedepartementet den 4 januari 1938.

Kalmar län.

1. Arbetaren Sigvard Ohlsson i Kastlösa.

Kristianstads län.

2. Lantbrukaren Arvid Sigfrid Karlsson i Granebo.

Göteborgs stad.

3. Kassörskan Märta Öberg.

Älvsborgs läns södra valkrets.

4. Direktören Justus Edvin Leffler i Kinna.

Skaraborgs län.

5. Lantbrukaren Johannes Johansson i Onsjö.
6. Fabrikören Gustaf Manfred Fredberg i Finnerödja.

Värmlands län.

7. Hildur Amalia Maria Humla, född Thorsson, i Munkfors.

Vidare upplästes nedan intagna, till kammaren jämväl inkomna protokoll:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 10 januari 1938.

Till justitiedepartementet hade från överståthållarämbetet den 7 januari 1938 inkommit en samma dag dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll, att, sedan undervisningsrådet Betty Constance Hennings blivit för Stockholms stads valkrets utsedd till ledamot av riksdagens andra kammare för en tid av fyra år, räknade från och med den 1 januari 1937, men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 87 § lagen om val till riksdagen manufakturhandlaren Oscar Bäckman blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari 1941.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

G. A. Eriksson.

Vid detta protokoll var fogad den däri omförmälda fullmakten för manufakturhandlaren Oscar Bäckman att vara ledamot av riksdagens andra kammare för tiden till den 1 januari 1941.

§ 4.

Företogs upprop av kammarens ledamöter, varvid herrar Lundstedt och Silfverbrand befunnos frånvarande till följd av sjukdom, varom inkommit läkarintyg, som upplästes, ävensom herr Herou, utan anmält förfall.

§ 5.

Anställdes val av talman i kammaren; och befanns efter valets utgång hava till talman blivit utsedd herr Sävström med 219 röster.

§ 6.

Vidare företogs val av förste vice talman; och utsågs därvid herr Jeppsson med 164 röster.

§ 7.

Vid härpå anställt val av andre vice talman blev därtill utsedd herr Magnusson i Skövde med 131 röster.

§ 8.

Ålderspresidenten överlämnade ordförandeklubban till herr **talmannen**, var- efter denne hälsade kammaren med följande ord: Herr ålderspresident, mina damer och herrar! När jag nu ånyo hedrats med uppdraget att leda kam- marens förhandlingar, får jag å vice talmännens och egna vägnar tacka för det förtroende, som kommit oss till del genom det förrättade valet.

Sedan vi sist åtskildes, ha tre av kammarens ledamöter avgått med döden, nämligen Emil Bengtsson i Kullen, Emanuel Björck i Kristianstad och nu senast Fabian Månsson.

Bengtsson anlätades tidigt för kommunala värv, blev nämndeman, landstingsman och kommunalordförande. Han utsågs till ledamot i kammaren år 1913.

Emanuel Björck var en på många områden verksam man och utförde ett högt skattat arbete. Hans inlägg i kammarens debatter vittnade om klokhet, moderation och saklighet.

Fabian Månssons verksamhet inom riksdagen, som han tillhört sedan år 1912, är väl känd av oss alla, som haft tillfälle att samarbeta med honom. Fabians själ bränd av den fria tankens eld. Rättskänslan var hans starkaste drivkraft.

Till de nya ledamöter, som nu intaga sina platser i kammaren, riktar jag en hjärtlig välkomsthälsning.

Beträffande vårt arbete vid denna riksdag uttalar jag önskan om att alla och envar må bidra till att detsamma må komma i gång så tidigt som möjligt i syfte att förebygga ärendenas anhopning vid riksdagens slut. Jag uttalar också förhoppning om att ett gott och förtroendefullt samarbete må komma att råda mellan oss alla.

§ 9.

Föredrogos ånyo samt lades till handlingarna de i § 4 här ovan omförmälda sjukbetygen, vilka voro av följande lydelse:

Att professor Wilhelm Lundstedt på grund av njursjukdom är förhindrad deltaga i riksdagsarbete t. o. m. den 19 jan. 1938 intygas.

Hultafors den 8 jan. 1938.

Elias Garby,

leg. läk.

Härmed intygas på heder och samvete, att riksdagsman Otto Silfverbrand från Gällivare vårdas av mig för ischias och att han av sjukdom blir förhindrad deltaga i riksdagens arbete under tiden 10 jan. t. o. m. 15 jan. 1938.

Gällivare den 5 jan. 1938.

Torsten M. Beckman,

med. dr, lasarettsläkare.

§ 10.

Föredrogos åter de under § 3 ovan intagna protokollen, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri omförmälda fullmakterna, lägga protokollen till handlingarna.

§ 11.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att vid plenum onsdagen den 12 innevarande januari företaga val av fyra ledamöter att deltaga i talmansöverläggningarna, två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli, åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning samt tre ledamöter att handhava värden om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 12.

Härefter erhöles på begäran ordet av herr **förste vice talmannen**, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren behagade besluta att vid sammanträde instundande onsdag den 12 januari företaga val av

sekreterare och att valet då må företagas före de val, som, enligt vad tidigare tillkännagivits, nämnda dag skola äga rum.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 13.

Till talarplats för ledamöter, som kunde vilja därav begagna sig, anvisades på herr talmannens förslag den för ändamålet anordnade, på högra sidan om talmansbordet befintliga platsen.

§ 14.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakttagande, att de för ledamöterna från var och en av rikets valkretsar avsedda biljetterna utlämnades till valkretsens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

§ 15.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Eriksson* i Toftered under 7 dagar fr. o. m. den 11 januari.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12 på middagen.

Algot Törnkvist.

Ernst V. Olsson.